

1. Aanleiding en doel

In augustus 2019 is begonnen met de pilot Module X. Deze pilot is opgezet om een breakdown en doorplaatsing vanuit pleegzorg naar andere residentiele vormen te voorkomen. De looptijd van deze pilot was uitgezet van 1 augustus tot 31 december 2021 en daarna jaarlijks verlengd. Inmiddels is de vooraf geplande tijd voor de pilot verlopen en dient de pilot geëvalueerd te worden. Door de evaluatie zal het zichtbaar worden hoe de werkwijze van Module X in praktijk is. Hierdoor kunnen eventueel aanpassingen gedaan worden aan Module X. Ook kan op basis van de evaluatie worden bepaald of Module X stopt, of kan worden vastgesteld als reguliere werkwijze (en dus opgenomen in de deelovereenkomst Verblijf).

Het doel is om de pilot Module X te evalueren. Uit deze evaluatie zal een positief of negatief resultaat komen. Aan de hand van dit resultaat kan overgegaan worden naar vervolgstappen. Zo kan bij een positieve evaluatie Module X contractueel worden vastgelegd. Ook kunnen er tijdens de evaluatie knel- en verbeterpunten naar voren komen. Door zicht te krijgen op deze knel- en verbeterpunten kunnen mogelijke modificaties aangepast worden binnen Module X zodat deze beter aansluit. De focus van de evaluatie ligt bij pleegzorgwerkers, pleegzorgouders en verwijzer(s). Normatieve criteria die in deze evaluatie gebruikt zullen worden zijn: doelbereiking van Module X, de effectiviteit, de doelmatigheid, en rechtmatigheid. Het gaat hier om een ex post evaluatie. Op basis van het evaluatieonderzoek zal besloten worden of de pilot omgezet gaat worden naar daadwerkelijke contractering.

2. Aanpak

In het onderzoek zijn de volgende stappen doorlopen. Allereerst is de onderzoeksvraag geoperationaliseerd. Nadat de onderzoeksvraag helder was, kon overgegaan worden naar de volgende stappen.

Allereerst zijn er gesprekken ingepland met verschillende pleegzorgorganisaties die Module X hebben ingezet. In totaal hebben drie verschillende pleegzorgorganisaties meegewerkt aan deze gesprekken. In deze gesprekken is gebruik gemaakt van semigestructureerde vragenlijsten. Vragen die aan bod zijn gekomen gingen bijvoorbeeld over de werkwijze, effectiviteit, inzetbaarheid en verbeterpunten van Module X.

Daarnaast zijn er drie verschillende enquêtes uitgezet: voor pleegouders, pleegzorgwerkers en lokale teams. Deze enquêtes zijn allen van dezelfde strekking en er is veel overlap tussen de vragen te vinden. Dit is gedaan om zo de antwoorden van de verschillende groepen met elkaar te kunnen vergelijken.

Op basis van de gesprekken en de enquêtes is deze evaluatie opgesteld. Aan de hand van de gesprekken en enquêtes zullen aanbevelingen worden gedaan.

3. Probleemstelling en afbakening

De hoofdvraag van deze evaluatie is als volgt: moet er doorgedaan worden met de inzet van Module X? Om deze vraag te beantwoorden zullen ook andere vragen behandeld worden in de gesprekken zoals de effectiviteit, verbeterpunten, werkwijze en inzetbaarheid van Module X. In de evaluatie zullen dus verschillende aspecten van Module X naar voren komen.

Er zijn als het ware drie vragen die centraal staan binnen het evalueren van beleid, zo ook in de evaluatie van Module X. Als eerste moet er afgevraagd worden of er sprake is van doelbereiking. Is het doel bereikt en in hoeverre is het doel bereikt? Ten tweede moet afgevraagd worden of Module X doeltreffend is. In welke mate is het realiseren van de doelstellingen van beleid toe te schrijven aan het gevoerde beleid en de daarbij ingezette instrumenten? Als laatste moet afgevraagd worden of Module X doelmatig is uitgevoerd.

Bij de evaluatie moet rekening worden gehouden met enkele beperkingen. Voor deze evaluatie is gekozen om gesprekken te voeren met verschillende actoren. De gesprekken zijn gevoerd aan de hand van semigestructureerde vragenlijsten. Een beperking hiervan is dat de antwoorden van de verschillende respondenten erg uiteen kunnen lopen. Er zal dus nadat de gesprekken zijn gevoerd goed gekeken moeten worden waar de overeenkomsten en verschillen in de antwoorden liggen. Een tweede beperking is dat deze onderzoeksmethode subjectief kan zijn. De respondenten kunnen de

vragen op een eigen manier interpreteren waardoor er verschil in antwoorden kan ontstaan. Ook kunnen de antwoorden van de respondent subjectief worden opgevat door de onderzoeker.

4. Beleidstheorie

Module X is in 2019 in werking gezet doormiddel van een pilot. Hieronder zullen de opgestelde beleidskaders van Module X besproken worden.

4.1. Doel

Het doel van Module X is de voorkoming van breakdown en doorplaatsing vanuit pleegzorg naar andere residentiële vormen. Dit zal voorkomen worden door aan te sluiten bij de hulpbehoefte van pleegkinderen en pleegouders die zich bevinden op de scheidslijn tussen pleegzorg en gezinshuis.

Per voorkomen uithuisplaatsing worden circa € 75.000,- aan extra jeugdhulpkosten voorkomen. Dit is een conservatieve schatting omdat de kosten van geen-interventie vaak hoger zijn; een uithuisplaatsing vanuit pleegouders gaat vaak gepaard met meerdere doorplaatsingen naar zware residentiële jeugdhulp.

Zelfs als het lukt bij één op de twee pleeggezinnen die gebruik maken van de Module X vergoeding er daadwerkelijk uit huisplaatsing te voorkomen dan is de module X interventie kosten technisch¹ neutraal.

De beoogde besparing van Module X wordt alleen gerealiseerd als de juiste casussen worden geselecteerd. Dat maakt het belangrijk dat de Module X alleen wordt toegekend in de situatie waar break-down binnen het pleeggezin als reëel risico wordt beoordeeld door betrokken wijkteam regisseur en gedragsdeskundige (huidige werkwijze volgens werkinstructie). Zonder deze screening breidt je de vergoeding voor pleegouders uit zonder dat de beoogde pilot doelstelling van voorkomen break-down wordt bereikt.

In paragraaf 5. Cijfers pleegzorg wordt ook gekeken of in de praktijk deze doelstelling van voorkomen breakdown is gelukt.

Kosten Baten berekening Module X (voorkomen breakdown) t.o.v. uit huisplaatsing

Kosten geen interventie²

Kostprijs uithuisplaatsing per kind exclusief overige behandelkosten:

Totale verblijfskosten bij uithuisplaatsing: 23.3 maanden * € 5250 = € 122 000,-

Interventie kosten³

Kostprijs Module X totaal incl. pleegoudervergoeding voor zelfde periode verblijf:

€ 17.691 Module X kosten per ondersteunt pleegoudergezin

€ 29.125 pleegzorgouder vergoeding: 23.3** maanden * € 1250,-

Totale interventie kosten per kind: € 47 000,-

Kosten Baten schatting per vóórkomen uithuisplaatsing:

Netto voorkomen kosten schatting per succesvol voorkomen breakdown: circa € 75.000,-

¹ De niet-financiële baten voor het kind en pleegouders van het niet laten escaleren van de thuissituatie buiten beschouwing gelaten.

² **Vertrekpunten berekening:**

De duur van een uithuisplaatsing is per 2023-10 gemiddeld 22,3 maanden op alle lopende plaatsingen 43A46 (residentieel-middel). Van alle lopende indicaties 45A46 in periode 2020-2023-10 vallen de meeste cliënten in Bedrag segment € 5001-5500 (n=232) (bron: JH dashboard FV).

³ Van alle lopende indicaties 43A09 pleegzorg is per 2023-10 vallen de meeste cliënten in Bedrag segment € 1001-1500 (n=232) (bron: JH dashboard FV). Dat zou neerkomen tegen het 2023 tarief op gemiddeld 20 tot 30 etmalen per maand. Hier is uitgegaan van 25 etmalen per maand.

4.2. Doelgroep

Module X is bestemd voor pleegzorgkinderen in complexe situaties waarvan de problematieken toenemen en waarbij de inschatting is dat een doorplaatsing naar andere residentiele vormen in beeld komt vanwege toenemende druk op de pleegouders. Bij gebrek aan interventie is de kans op doorplaatsing naar een zwaardere residentiele vorm groot. Het gaat om pleegkinderen in de 'tussencategorie'. Deze pleegkinderen vallen onder de maximale zwaarte van pleegzorg, maar onder de minimale zwaarte van een residentiele setting.

4.3. Werking

Module X gaat om situaties waarbij de aanwezigheid van primaire opvoeder cruciaal is voor het pleegkind en is gericht op het creëren van extra tijd en aandacht voor het pleegkind door de pleegouder(s) te ontlasten. Het gaat hier vooral om de pleegouders te ontlasten van andere levensgebieden dan het pleegkind waardoor meer tijd en ruimte ontstaat om de zorg voor een pleegkind te intensiveren. Om het doel te bereiken is bovengemiddeld meer tijd en aandacht nodig dan van een pleegouder verwacht mag worden vanuit de oorspronkelijke vrijwilligheid. Om dit mogelijk te maken is compensatie van de pleegouders nodig. Als gevolg hiervan is besloten om de tijd van pleegouders te intensiveren door deze financieel en vormvrij te compenseren. Hiermee kan de pleegouder de compensatie in diverse vormen organiseren.

4.4. Voorwaarden

De factor capaciteit van pleegouders is van groot belang. Pleegouders moeten de capaciteit hebben om intensiever voor het kind te kunnen zorgen. Er zijn een aantal voorwaarden waaraan pleegouders moeten voldoen wanneer een intensievere vorm van pleegzorg aan de orde is.

- Het gaat om meer nabijheid van pleegouders ter versterking van de directe aandacht;
- Instrueren zodat die nabijheid ook iets gaat opleveren;
- Upgraden professionaliteit; handvaten om met specifieke problematieken of doelgroepen om te gaan;
- Module X mag geen verdienmodel zijn voor pleegouders.

4.5. Tarief

Het bedrag is gebaseerd op het minimumloon en inzetbaar per dagdeel (€79,71) zodat het toepasbaar is voor meerdere vormen van maatwerk. Verhoging van het tarief kan belastingtechnische consequenties hebben.

Mari

4.6. Inzet

De inzet is maximaal 4 dagdelen per week. Een dagdeel bevat 4 uren. Per etmaal kan er niet meer dan 2 dagdelen worden ingezet.

4.7. Pilot

De scope van de pilot is maximaal 15 modules per jaar gebaseerd op de inschattingen van pleegzorgaanbieders en opschaalcijfers uit onze eigen systemen. De kosten van de pilot bedragen maximaal €72.800 per gemeente per jaar (€140 dagtarief x 2 dagen x 5 kinderen x 52 weken).

5. Cijfers pleegzorg

Sinds de start van de pilot hebben 17 pleeggezinnen gebruik gemaakt van Module X. Opvallend is dat alleen in de Foodvalley gemeenten Ede, Veenendaal, Barneveld module X is ingezet.

Tabel 1 Aantal cliënten en jeugdhulpuitgaven bij pleegouders met Module X

	Aantal cliënten					Waarde per client	Bedrag
	2020	2021	2022	2023	Total		
Barneveld	2	4	2	1	5	€ 12.822	€ 64.108
Ede	1	1	2	1	3	€ 21.618	€ 64.854
Veenendaal	2	3	7	7	9	€ 19.088	€ 171.789
Total	5	8	11	9	17	€ 17.691	€ 300.751

In de tabel is te zien dat er over de periode van inzet van Module X gemiddeld €17.691 per cliënt is besteed. In totaal is er €300.751 aan Module X besteed.

Inzoomend op 2023 blijkt dat in de periode van januari t/m augustus 2023 336 jeugdigen in de pleegzorg zaten. In dezelfde periode vorig jaar waren dit er 427. Dit is pleegzorg breed, ook deeltijd en weekendpleegzorg zijn in deze cijfers opgenomen.

Uit de cijfers blijkt dat in de periode januari t/m augustus 2023 voor 8 jeugdigen declaraties zijn gemaakt voor de inzet van Module X. Van de 336 jeugdigen is dus voor 8 jeugdigen gebruik gemaakt van Module X. Module X is bij drie verschillende pleegzorgaanbieders ingezet. De Rading heeft Module X bij 6 jeugdigen ingezet, Lindenhout heeft Module X voor 1 jeugdige ingezet, en Timon heeft ook voor 1 jeugdige Module X ingezet. De gedeclareerde bedragen per cliënt verschillen in deze periode. Zo heeft De Rading gemiddeld €7.564 per cliënt gedeclareerd. Timon heeft €8.388 voor de cliënt gedeclareerd. Lindenhout zit fors boven deze bedragen, hier is €36.397 voor de cliënt gedeclareerd.

Hoe succesvol is de pilot inzet in het voorkomen van breakdown?

Een manier om dit te toetsen is door te kijken of er ná de start van het wonen bij de pleegouders het kind uit huis wordt geplaatst⁴. In de periode 2020-2023 zijn er:

- 0 uithuisplaatsingen bij de kinderen wonend bij pleegouders waar Module X is ingezet (N=17, 0%)
- 41 uithuisplaatsingen bij de kinderen wonend bij pleegouders waar module X niet is ingezet (n=583, 6.8%)

In die zin is de pilot zeer succesvol; alle deelnemende pleegouders hebben uit huisplaatsing weten te voorkomen. Dit terwijl de opzet van de pilot is dat juist pleegouders worden gekozen waar de opvoedsituatie onder druk is komen te staan⁵

Tabel 2 Aantal breakdowns bij pleegouders regio FV periode 2020-2023

Periode 2020-2023	Aantal Cliënten	Aantal cliënt doorstroom verblijf*
kinderen bij pleegouders zonder module X (43A09)	586	41
kinderen bij pleegouders met module X (43A09, 44B03)	17	0

Zien we minder uithuisplaatsingen bij gemeenten waar pleegoudergezinnen Module X benutten?

Nee, de meeste uithuisplaatsingen vanuit pleegouders vinden plaats bij gemeenten met relatief veel pleegoudergezinnen (Barneveld, Ede, Veenendaal).

De reikwijdte van module X is met 17 participerende pleegoudergezinnen van de 603 pleegzorg indicaties in de periode 2020-2023 regio-breed niet voldoende om duidelijk zichtbaar effect te hebben op het verminderen van uithuisplaatsingen van kinderen die wonen bij pleegouders.

⁴ Zie bijlage voor de gehanteerde selectie van jeugdhulp indicaties geteld als uithuisplaatsing.

⁵ Zie selectie criteria voor de toekenning van Module X in de werkinstructie.

Daarnaast valt dus op dat het percentage uithuisplaatsingen groter is bij de gemeenten met meer dan 100 kinderen in pleegzorg t.o.v. gemeenten met kleinere aantallen pleegzorg.

Tabel 3 Aantal kinderen met pleegzorg - doorstroom naar verblijf?

Gemeente	Verblijf ingezet ná pleegzorg?		Totaal cliënten pleegzorg	% doorstroom naar verblijf
	<i>Ja</i>	<i>Nee</i>		
Barneveld	9	102	111	8,1%
Ede	14	156	170	8,2%
Nijkerk	2	68	70	2,9%
Scherpenzeel	1	19	20	5,0%
Renswoude	2	11	13	15,4%
Rhenen	1	46	47	2,1%
Veenendaal	12	160	172	7,0%
Eindtotaal	41	562	603	6,8%

6. Bevindingen

6.1. Pleegzorgouders

Aan pleegzorgorganisaties is gevraagd om een enquête met pleegzorgouders te delen die hebben gewerkt met Module X. In totaal hebben 3 pleegouders de enquête ingevuld. De belangrijkste bevindingen zullen hieronder uiteengezet worden. Geconcludeerd kan worden dat de pleegouders erg enthousiast zijn over Module X.

De pleegouders geven aan dat zij Module X hebben ingezet op de volgende manieren: huishoudelijke hulp, verlof van werk, thuisbegeleiding en financiële compensatie. Twee pleeggezinnen hebben Module X ingezet voor 4 dagdelen per week, 1 pleeggezin heeft Module X ingezet voor 6 dagdelen per week.

De pleegouders zijn erg positief over Module X. Alle pleegouders geven aan dat wanneer Module X niet ingezet zou zijn, het pleegkind dan hoogstwaarschijnlijk doorgeplaatst zou moeten worden. De breakdowns zijn voorkomen doordat er meer rust, tijd, ruimte en aandacht voor de pleegkinderen kwam. De inzet van Module X heeft het gedrag van de pleegkinderen beïnvloedt. Pleegouders geven aan dat de pleegkinderen rustiger zijn. In het gedrag zijn minder driftbuien en extremen te zien. Dit komt omdat er voor de pleegkinderen meer rust, structuur, stabiliteit en een veilige omgeving gevormd kunnen worden door de inzet van Module X.

Daarbij komt dat pleegouders zich door Module X gesteund en gehoord voelen. Het geeft erkenning aan de taak van pleegouders. Doordat de pleegouders bij Module X zelf verantwoordelijkheid krijgen, geeft dit een gevoel van vertrouwen.

De pleegouders geven aan dat Module X meer bekendheid zou moeten krijgen. Het zou voor meer pleeggezinnen beschikbaar moeten zijn. Zij zijn van mening dat door de inzet van Module X er minder kinderen worden overgeplaatst. Hierdoor krijgen minder kinderen een trauma. Ook kost doorplaatsing op den duur meet geld dan de inzet van Module X.

De pleegouders geven ook enkele verbeterpunten. Allereerst zou het maximum van vier dagdelen te weinig zijn voor zwaardere cases. Ten tweede zou er een beter declaratieformulier moeten komen. Pleegouders geven aan dat het declaratieproces nu wat omslachtig is. Zij moeten elke maand dezelfde declaraties indienen. Dit zouden ze liever automatisch zien. Bij andere pleegouders is het declaratieproces anders ingevuld, zij moeten jaarlijks Module X opnieuw aanvragen. Zij zouden liever zien dat Module X voor een langere tijd aangevraagd kan worden. Daarnaast is het nu zo geregeld dat wanneer een pleegkind 18 wordt, het pleegkind zelf de aanvraag van Module X moet indienen/binnenkrijgt. Dit zorgt voor onzekerheid en vragen bij het pleegkind (vragen als waarom heb ik dit nodig? Ben ik zo moeilijk?). Pleegouders geven aan dat het fijner is als pleegkinderen niet geconfronteerd zouden worden met deze aanvraag.

6.2. Pleegzorgwerkers

Aan pleegzorgorganisaties is gevraagd om een enquête aan pleegzorgwerkers door te zetten. De pleegzorgwerkers hoefden niet bekend te zijn of gewerkt te hebben met Module X om deel te nemen aan de enquête. In totaal hebben 12 pleegzorgwerkers de enquête ingevuld. De belangrijkste bevindingen zullen hieronder uiteengezet worden.

75% van de respondenten is bekend met Module X, 25% was dus niet bekend met Module X. 100% van de respondenten die niet bekend waren met Module X zouden na het lezen van een korte uitleg Module X inzetten als dat nodig zou zijn. Zij geven hier de volgende redenen voor: Module X geeft meer ruimte (specifiek in heftige tijden), het vergroot de draagkracht bij pleegouders en het kan doorplaatsing voorkomen.

Van de respondenten die wel bekend zijn met Module X heeft 22% het nog nooit ingezet. Redenen hiervoor zijn weinig caseload in de regio FoodValley en geen cases waarvoor het ingezet moet worden. 44% heeft Module X één keer ingezet, 22% heeft het twee keer ingezet en door 11% is het drie keer ingezet. Module X is in deze gevallen het vaakst meer dan 6 maanden ingezet. Module X is op de volgende manieren ingezet: huishoudelijke hulp, verlof van werk, extra opvang na schooltijd, ondersteuning van pleegouders en financiën extra.

Bij 20% is Module X voor één dagdeel ingezet, bij 60% voor twee dagdelen en bij 20% is Module X ingezet voor vier dagdelen.

De pleegzorgwerkers geven in hun antwoorden aan dat er verschillende positieve aspecten aan Module X zitten. Allereerst is Module X echt zorg op maat volgens hen. Het is hierbij belangrijk dat de vraag en denkkraft van de pleegouders leidend is. Een sterk punt hierbij is dat Module X voor verschillende doeleinden ingezet kan worden. Ten tweede ontlast en ondersteunt het de pleegouders. Hierdoor hebben zij meer tijd en energie. Doordat pleegouders meer ontlast en gesteund worden, zou het kunnen zorgen voor meer beschikbaarheid van pleegouders stelt één van de respondenten. Module X heeft effect gehad op het gedrag van het pleegkind volgens de respondenten. De pleegkinderen voelen zich meer gehoord en gezien. Daarnaast draagt Module X bij aan het creëren van een veilige omgeving voor de pleegkinderen. Hierdoor hebben ze minder driftbuien en kunnen ze beter werken aan het verwerken van trauma's. Daarnaast voorkomt Module X doorplaatsing, en daarmee wordt een mogelijk trauma voorkomen. Module X heeft ook effect op de relatie tussen pleegouders en pleegkinderen. De pleegzorgwerkers geven aan dat deze relatie stabiel is geworden. Er zijn meer interactiemomenten tussen de pleegouders en kinderen, dit draagt bij aan het creëren van een veilige omgeving. Ouders hebben door Module X meer balans en daardoor meer geduld en energie. Module X heeft de werkdruk van pleegzorgwerkers positief beïnvloedt. Respondenten geven aan dat door de inzet van Module X minder crisissituaties zich voordoen. Hierdoor kunnen pleegzorgwerkers meer procesmatig werken i.p.v. 'brandjes blussen'.

Ook hebben pleegzorgwerkers verbeterpunten benoemt. Zo is Module X lastig inzetbaar. Het is bijvoorbeeld onduidelijk hoe bonnen gedeclareerd moeten worden, hoe pleegouders het geld ontvangen, veel bureaucratie en veel eisen. Hierdoor bestaat onduidelijkheid over de inzetbaarheid van Module X. Het product was in organisaties ook redelijk onbekend. Hierdoor kon er geen duidelijkheid worden gegeven over specifieke vragen. Door de onduidelijkheid hebben pleegzorgwerkers veel heen en weer moeten mailen. Hier is erg veel moeite en tijd in gaan zitten. Dit ontmoedigt pleegzorgwerkers om Module X in te zetten. Daarnaast geven pleegzorgwerkers aan dat zij hierop worden aangekeken door de pleeggezinnen. De pleegzorgwerkers zitten als het ware tussen de gemeente/organisaties en gezinnen in. Dit kan de relatie verstoren met de pleegouders.

6.3. Lokale teams

Aan teamleiders is gevraagd om een enquête aan lokale teams door te zetten. De medewerkers hoefden niet bekend te zijn of gewerkt te hebben met Module X om deel te nemen aan de enquête. In totaal hebben 30 medewerkers de enquête ingevuld. De belangrijkste bevindingen zullen hieronder uiteengezet worden.

33% van de respondenten is bekend met Module X. 67% van de respondenten was dus niet bekend met Module X. 100% van de respondenten die niet bekend waren met Module X zouden na het lezen van een korte uitleg Module X inzetten als dat nodig zou zijn. Redenen waarom zij dit zouden willen toepassen zijn het zo min mogelijk doorplaatsen van een kind, overbelasting van pleegouders voorkomen, en hogere kosten besparen.

Van de personen die bekend zijn met Module X heeft één persoon Module X wel eens ingezet. Deze persoon is enthousiast over Module X. Er is ruimte voor creativiteit van de pleegouders. Hierdoor is het echt maatwerk. Ook draagt het bij aan het vergoten van de draagkracht van pleegouders. De rest van de respondenten heeft Module X (nog) niet ingezet. Module X is om verschillende redenen niet ingezet door de respondenten. Zo is het niet nodig geweest in de caseload, is er gekozen voor een andere oplossing, was de breakdown niet te ondervangen met Module X en voldeed de omschrijving van Module X (net) niet aan de vraag van de gezinsouders.

Een verbeterpunt volgens de lokale teams ligt in de informatieverstrekking van Module X. Het is een relatief onbekend product. Een respondent liep ertegenaan dat ze geen/weinig informatie over Module X kon vinden. Hierdoor wordt de inzet van Module X belemmerd. Ook is in de resultaten van de enquête terug te zien dat Module X nog niet veel bekendheid heeft. 67% van de respondenten was niet bekend met Module X, terwijl zij dit wel een goed product vinden blijkt uit de enquête.

6.4. Pleegzorgorganisaties

Voor deze evaluatie zijn gesprekken gevoerd met diverse pleegzorgorganisaties. In totaal is met drie pleegzorgorganisaties gesproken. Zij hebben allemaal ervaring met Module X. Hieronder zullen de belangrijkste bevindingen uiteengezet worden.

De pleegzorgorganisaties zijn het er allemaal over eens dat Module X een mooi idee is. Ouders kunnen zelf oplossingen bedenken en werken vanuit hun eigen kracht. Hierdoor kunnen pleegzorgwerkers wat meer op afstand blijven. Dit zorgt ervoor dat pleeggezinnen zich meer zelfstandig en 'normaal' voelen. De gezinnen voelen zich serieus genomen. Flexibiliteit en vrijheid spelen een belangrijke positieve rol bij de inzet van Module X. Daarbij komt dat Module X op lange termijn geld bespaart, doorplaatsing kost meer geld. De organisaties stellen dat het doel van Module X wordt bereikt. De insteek en visie van Module X zijn erg goed en mooi. Wellicht kan de visie van Module X wat breder getrokken worden. Op deze manier kan dan meer maatwerk worden toegepast, een voorbeeld hiervan is leerlingenvervoer.

De pleegzorgorganisaties geven aan dat er ook nog verbeterpunten liggen bij Module X. Voornamelijk bij de registratie en uitbetaling liggen knelpunten. Het is bijvoorbeeld heel erg lastig om de uitbetaling per dagdeel in te regelen. Systemen kunnen dit niet verwerken. Hierdoor moeten medewerkers handmatig de dagdelen omrekenen. Hier gaat veel tijd en moeite in zitten. Een organisatie geeft aan dat er zoveel tijd en moeite in gaat zitten dat zij zelf moeten bijleggen om Module X in te kunnen regelen. Hierdoor ontmoedigen zij het gebruik van Module X.

Een ander punt ligt in de uitbetaling. Module X is een vaste vergoeding die voor verschillende diensten ingezet kan worden. Organisaties lopen ertegenaan dat bijvoorbeeld niet alle schoonmakers en oppas hetzelfde tarief hanteren. Daarbij komt dat deze diensten vaak voor een bepaald aantal uren wordt afgegeven, en niet voor hele dagdelen. Hierdoor komt het bedrag wat gedeclareerd wordt niet overeen met het bedrag wat uitbetaald wordt.

Daarnaast is er geen uniforme werkwijze voor Module X. In het declaratieproces is de ene pleegorganisatie strikter dan de andere. De ene pleegzorgorganisatie loopt ertegenaan dat bonnetjes ingediend moeten worden en dit een administratieve last is voor ouders. Een andere pleegzorgorganisatie vraagt geen verantwoording doormiddel van bonnetjes en geeft de pleegouders veel vrijheid met het geld. Volgens organisaties zou het in contracten duidelijker moeten worden vastgelegd wat de werkwijze van het declaratieproces is en hoe de verantwoording ingeregeld moet worden. Hierdoor kan een meer uniforme werkwijze gehandhaafd worden.

De pleegzorgorganisaties merken op dat er bij de pleegzorgwerkers onduidelijkheid bestaat over Module X. Het is niet altijd helder bij pleegzorgwerkers waarvoor Module X aangevraagd kan worden. Het kan voorkomen dat een pleegzorgwerker Module X uitkeert voor bijvoorbeeld leerlingenvervoer, terwijl een andere pleegzorgwerker dit niet onder Module X vindt vallen. De organisaties geven aan dat in de loop van de tijd de kennis over Module X wegzakt bij pleegzorgwerkers. Ook is er regionaal onderscheid te zien. Het gaat hierbij om onderscheid tussen FoodValley en omliggende gemeenten. Een gemeente binnen FoodValley kan wel Module X inzetten, terwijl een buurgemeenten - die niet onder FoodValley valt – Module X niet kan inzetten. Deze regionale ongelijkheid zorgt voor scheve gezichten bij pleeggezinnen. Ook zorgt de regionale ongelijkheid ervoor dat de inzet van Module X onduidelijk is voor pleegzorgwerkers. In elke case moet de pleegzorgwerker kijken welke regels er gelden. Doordat de caseload vaak verspreid is over meerdere gemeenten met eigen regels, is het voor pleegzorgwerkers onduidelijk wanneer Module X ingezet kan worden. Ook komt het voor dat een pleegzorgwerker Module X kan inzetten, maar een collega kan dit niet omdat de case niet binnen een deelnemende gemeente valt. Dit zorgt voor frustratie bij de pleegzorgwerkers.

Conclusie en aanbevelingen

Geconcludeerd kan worden dat alle partijen positief zijn over de visie en het idee van Module X. De vrijheid, creativiteit en verantwoordelijkheid van de pleegouders zijn sterke punten. Ook zien de respondenten dat Module X haar doel bereikt: het voorkomt een breakdown. Het voorkomt breakdowns omdat Module X maatwerk is volgens de respondenten. Daarnaast geeft Module X erkenning aan de pittige taak van pleegouders. Zij voelen vertrouwen en steun.

Naast deze positieve punten kunnen ook lessen getrokken worden uit deze evaluatie. Deze aanbevelingen zullen hieronder benoemd worden:

1. Het declareren per dagdeel is moeilijk werkbaar. In de systemen kan er geen declaratie per dagdeel plaatsvinden. Medewerkers moeten nu zelf declaraties omrekenen en met de hand invoeren. Hierdoor kost het declaratieproces veel tijd, moeite en geld. Dit ontmoedigt het gebruik van Module X.
Er moet bekeken worden op welke manier de declaratie en uitbetaling het beste ingevuld kan worden. Een optie is om de uitbetaling per uur te laten voldoen. Een andere manier is om Module X hetzelfde in te vullen als de uitkering van pleeggelden.

2. Er moet meer bekendheid gegeven worden aan Module X. Op het moment is Module X niet overal even bekend. Pleegzorgwerkers en lokale teams weten bijvoorbeeld niet van het bestaan van Module X af, wanneer het ingezet kan worden en op welke manier het ingezet kan worden. Voor pleegzorgwerkers zouden er trainingen/voorlichtingen kunnen komen over Module X.
3. Er moet nagedacht worden over het ophogen van het maximum aantal dagdelen. Het maximum van vier dagdelen is te laag voor zware gevallen. Pleegouders geven aan dat zij Module X voor meer dagdelen in zouden willen zetten. Er is binnen FoodValley een geval waar Module X dan ook voor meer dan vier dagdelen ingezet wordt. Een tegenargument is dat wanneer meer dagdelen nodig zijn, een pleeggezin wellicht niet de juiste vorm is voor het kind.
4. Er moet een uniforme werkwijze komen. Op het moment ligt de visie en het doel vast van Module X, maar de manier waarop de declaraties en uitbetalingen worden gedaan liggen niet vast. Hierdoor zit er verschil in de werkwijze tussen verschillende organisaties. Bij de ene organisatie moeten pleegouders wekelijks met bonnetjes verantwoorden waarvoor zij Module X hebben ingezet. Dit is iets waar pleegouders tegenaan lopen, zij moeten steeds weer hetzelfde indienen. Een andere organisatie is hier minder strikt in en vraagt vrijwel niet om bonnetjes. Hier zou eenduidig beleid in moeten komen zodat er een uniforme werkwijze bestaat voor de organisaties.
5. Er moet uitgezocht worden wat de effecten van de uitbetaling van Module X zijn voor de financiën. Er bestaan onduidelijkheden hierover. Zo bestaan er vragen of Module X aangegeven moet worden bij de belastingdienst, en of het geld wat de organisaties uitkeren gebruikt mag worden om bijvoorbeeld schoonmakers zwart uit te betalen. Doordat hier onduidelijkheden over bestaan, is de inzet van Module X ontmoedigt.

Bijlage analyse

Gehanteerde definitie bij doorstroom naar residentiele vormen van jeugdhulp.

Heeft één van volgende geldige jeugdhulp indicaties waarop minimaal 4 maanden is gedeclareerd, minimaal 4 maanden ná de startdatum van de pleegouder indicatie ('succesvolle plaatsingen' als minimaal 4 maanden gedeclareerd).

<i>productnaam</i>	<i>productcode</i>
Jeugd-ggz verblijf tariefklasse F	54014
Jeugd-ggz verblijf tariefklasse G	54015
46A03 Jeugdhulp crisis verblijf: insp. gericht	46A03
44A06 Jeugdhulp verblijf: exclusief behandeling	44A06
44 Jeugdhulp verblijf (excl. behandeling)	44A06
43A38 Jeugdhulp verblijf: inspanningsger. (zwaar)	43A38
43A36 Jeugdhulp verblijf: inspanningsger. (middel)	43A36
43A39 Jeugdhulp verblijf: insp. ger. (extra zwaar)	43A39
43A37 Jeugdhulp verblijf: insp. ger. (middelzwaar)	43A37
43A07 Jeugdhulp verblijf: inspanningsgericht	43A07
43L90 Bovenregionaal 3M intensiteit L	43L90
43B15 Gesloten plaatsing: traject JZ+: outputger.	43B15
43A68 Driemilieu	43A68
Behandeling en verblijf JeugdzorgPlus	55015
Deelprestatie verblijf GGZ H	55014
Behandeling en verblijf JSLVG	55016
Deelprestatie verblijf GGZ G (Zeer int. verz.gr.)	55012